

Προ των πυλών η παγκόσμια ύφεση

Το ΔΝΤ υποβαθμίζει τις προβλέψεις του για τη διεθνή οικονομία, συρρίκνωση για β' τρίμηνο στις ΗΠΑ

Η αλυσίδα από εξελίξεις των τελευταίων ημερών δεν αφήνει παρά ελάχιστα περιθώρια για αμφιβολίες, πολλώ δε μάλλον για αισιοδοξία, καθώς πληθώρα στοιχείων κατατείνουν στον ορατό και εντεινόμενο πλέον κίνδυνο παγκόσμιας ύφεσης. Και προειδοποιούν γι' αυτό διεθνείς οργανισμοί, επενδυτικές τράπεζες και οικονομολόγοι. Με καταλύτη έναν επιθετικό πληθωρισμό, τον μεγαλύτερο που έχουν γνωρίσει οι αναπτυγμένες οικονομίες εδώ και δεκαετίες, οι κεντρικές τράπεζες εξωθούνται σε μια αύξηση του κόστους δανεισμού, που θα κάμψει τις δυνατότητές τους για ανάπτυξη. Εχοντας εγκαινιάσει από τον Μάρτιο αυτή τη στροφή σε περιοριστική πολιτική, η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο αντιμετωπίζει ήδη την ύφεση, τουλάχιστον υπό μία τεχνική έννοια.

Οι επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων που αποφάσισε η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, προχωρώντας για δεύτερο συναπτό μήνα σε αύξηση του κόστους δανεισμού κατά 75 μονάδες βάσης, προεινώνονται κάμψη της αμερικανικής οικονομίας, με την επιβράδυνση να καταγράφεται ήδη σε ορισμένους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Την ίδια στιγμή η Γηραιά Ηπειρος απειλείται από βαθύτατη ύφεση εξαιτίας της πρωτοφανούς ενεργειακής κρίσης, που μπορεί να γονατίσει τις βιομηχανίες της, ενώ ο διαρκώς επιταχυνόμενος πληθωρισμός εξωθεί την κεντρική τράπεζα της Ευρωζώνης σε αύξηση του κόστους δανεισμού, ικανή να κάμψει τις οικονομίες της. Και την ίδια στιγμή, η δεύτερη οικονομία στον κόσμο, η Κίνα, που επί χρόνια τροφοδοτούσε την παγκόσμια ανάπτυξη επιβραδύνεται ανησυχιακά σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της πολιτικής μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό και των αλληπάλληλων lockdowns, της υπερχρέωσης και μιας βαθύτατης κρίσης εμπιστοσύνης. Το Διεθνές Ταμείο δεν παραλείπει να τονίσει ότι οι αυξήσεις των επιτοκίων θα κάμψουν αναπόφευκτα την οικονομία.

Επί τρεις συνεχόμενες ημέρες την περασμένη εβδομάδα η ειδησεογραφία σκιαγραφούσε την επερχόμενη ύφεση, με το ΔΝΤ να επισημαίνει πως η παγκόσμια οικονομία εξακολουθεί να πλήττεται ακόμη από τις παρενέργειες της πανδημίας και οι τρεις μεγάλες οικονομίες του πλανήτη παραμένουν σε στασιμότητα. Και παράλληλα το Ταμείο υποβαθμίζει την πρόβλεψή του για τη φετινή ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας στο 3,2%, ποσοστό που ωχριά μπροστά στην αύξηση κατά 6,1% του παγκόσμιου ΑΕΠ το περασμένο έτος. Πιο ανησυχιακό, όμως, είναι ότι η πρόβλεψη μιλάει για ανάπτυξη κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες, κατώτερη της αμέσως προηγούμενης εκτίμησης του Ταμείου μόλις τον περασμένο Απρίλιο. Κι ενώ καλεί τις κεντρικές τράπεζες να παραμείνουν στην πορεία αύξησης του κόστους δανεισμού ως αναγκαία για να ανακοπούν οι πληθωριστικές πιέσεις, το Ταμείο δεν παραλείπει να τονίσει ότι οι αυξήσεις των

Το ΔΝΤ έχει προειδοποιήσει πως η γερμανική οικονομία θα έχει φέτος τη χειρότερη επίδοση από όλες τις οικονομίες του G7, εξαιτίας της υπερβολικής εξάρτησής της από το ρωσικό φυσικό αέριο.

επιτοκίων θα κάμψουν αναπόφευκτα την οικονομία.

Ετσι, μια ημέρα αφότου υπέκυψε η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ στην αδήριτη ανάγκη να τιθασεύσει τον πληθωρισμό, που καλπάζει με 9,1% από τον Ιούνιο, καταγράφοντας τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 40 ετών –και προχώρησε για δεύτερο συναπτό μήνα σε μια ακόμη επιθετική αύξηση των επιτοκίων–, τα στατιστικά στοιχεία επιβεβαίωσαν τις εκτιμήσεις πως η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου συρρικνώθηκε για δεύτερο συναπτό τρίμηνο. Και ο πρόεδρος της Fed, Τζέρομ Πάουελ, παραδέχθηκε και πάλι πως έχουν στενέψει τα περιθώρια να αποφευχθεί η συρρίκνωση της οικονομίας.

Σε στασιμότητα η ατμομηχανή της Ευρώπης

Την ίδια στιγμή που η υπερδύναμη φαίνεται να διολισθαίνει σε ύφεση, η Ε.Ε. βρίσκεται στα πρόθυρα νευρικής κρίσης, βλέποντας να εξανεμίζονται οι ελπίδες της να γεμίσει τους ταμειυτήρες της με φυσικό αέριο, καθώς η Μόσχα μειώνει και πάλι την παροχή. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που επισημαίνουν τόσο το ΔΝΤ όσο και η Goldman Sachs, αλλά σαφώς τρομάζει τους Ευρωπαίους, είναι η προοπτική, όχι μόνον ενός παγωμένου χειμώνα για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά, αλλά μιας έλλειψης του καυσίμου που θα οδηγήσει σε μείωση ή και διακοπή της βιομηχανικής παραγωγής στην ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, τη Γερμανία. Σύμφωνα μάλιστα με το ΔΝΤ, στην περίπτωση πλήρους διακοπής του ρωσικού αερίου, η Ευρωζώνη αλλά και η αμερικανική οικονομία θα περιοριστούν σε σχεδόν μηδενική ανάπτυξη.

Καταλύτης για τη Γερμανία και την ευρωπαϊκή οικονομία συνολικά η ενεργειακή κρίση, που μπορεί να γονατίσει τις βιομηχανίες της. Εν μέσω όλων αυτών των προειδοποιήσεων για τον κίνδυνο ύφεσης, την Παρασκευή η Ευρωζώνη εξέπληξε θε-

τικά, παρουσιάζοντας ρυθμό ανάπτυξης τριπλάσιο των προβλέψεων το β' τρίμηνο, όταν το ΑΕΠ της αυξήθηκε κατά 0,7%. Η θετική εξέλιξη εξέπληξε, καθώς τις τελευταίες ημέρες τα στοιχεία ήταν απολύτως αποκαρδιωτικά, παρουσιάζοντας το οικονομικό αίσθημα να υποχωρεί σε ελεύθερη πτώση. Η ικανοποιητική ανάπτυξη οφείλεται, πάντως, κατά κύριο λόγο στα στοιχεία της Ισπανίας, της οποίας το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,1% και της Γαλλίας κατά 0,5%. Σημάδι των καιρών, όμως, ότι την ίδια στιγμή η ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, η Γερμανία, βρίσκεται σε στασιμότητα και βλέπει το φάσμα της ύφεσης προ των πυλών. Το ΔΝΤ έχει, άλλωστε, προειδοποιήσει πως η γερμανική οικονομία θα έχει φέτος τη χειρότερη επίδοση από όλες τις οικονομίες του G7, εξαιτίας ακριβώς της υπερβολικής εξάρτησής της από το ρωσικό φυσικό αέριο.

Οπως, όμως, επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, τα ενθαρρυντικά στοιχεία της Ευρωζώνης οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην τουριστική σεζόν, ενώ η ύφεση παραδοκεί πράγματι για τον χειμώνα και με ασαφείς ακόμη τις διαθέσεις του Κρεμλίνου. Εν μέσω όλων αυτών, μείζον θέμα αποτελεί και η απόφαση της ΕΚΤ να επισπεύσει το τέλος των αρνητικών επιτοκίων και να στραφεί σε περιοριστική νομισματική πολιτική. Εχοντας ως τώρα αποφύγει μια εσπευσμένη αύξηση του κόστους δανεισμού, που θα μπορούσε να υπονομεύσει την ανάκαμψη της Ευρωζώνης, η ΕΚΤ αιφνιδίασε προ ημερών. Προχώρησε σε αύξηση επιτοκίων κατά 50 μονάδες βάσης, διπλασιάζοντας το άλμα του κόστους δανεισμού. Οι επιπτώσεις της στροφής σε περιοριστική νομισματική πολιτική δεν έχουν φανεί ακόμη. Και όπως χαρακτηριστικά τόνισε το ΔΝΤ, «είναι εύκολο να “παγώσεις” μια οικονομία που έχει υπερθερμανθεί, αλλά είναι πολύ πιο δύσκολο να ανακόψει τον πληθωρισμό όταν η οικονομία βρίσκεται στα πρόθυρα της ύφεσης».